

2017-076

Archeologienota Aartselaar Solhofdreef

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

15-6-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Aartselaar Solhofdreef, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ten zuidwesten van de Solhofdreef te Aartselaar (provincie Antwerpen) en is in gebruik als landbouwgrond. Van het betrokken perceel, dat in totaal zo'n 1,12ha groot is, wordt enkel het deel grenzend aan de Solhofdreef verkaveld. Hier worden drie woonkavels ingepland, omschreven als lot 1, 2 en 3. De loten hebben een respectievelijke oppervlakte van 762m², 679m² en 680m². Lot 1 en 2 sluiten aan op elkaar en vormen de zuidoostelijke deelzone, lot 3 vormt de noordwestelijke deelzone. Tussen loten 2 en 3 ligt een open ruimte van 18,53m breed, en ten zuidoosten van lot 1 een open strook van 4,5m breed, die beiden geen deel uitmaken van de verkaveling en dus niet worden ontwikkeld. De totale oppervlakte van de verkaveling betreft 2121m², opgesplitst in 1441m² voor de zuidoostelijke deelzone en 680m² voor de noordwestelijke deelzone.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, de Ferrariskaart uit ca. 1777, wordt het plangebied aangeduid als landbouwgrond, gelegen binnen een landelijke omgeving met verspreide bebouwing. Dit is tot op heden zo gebleven. Het plangebied lijkt de laatste 250 jaar geen diepgaande verstoring te hebben gekend. Er zijn dus geen redenen om aan te nemen dat eventuele archeologische niveaus niet bewaard zullen zijn. Hoe de site er uitzag voor 1777 kon niet achterhaald worden. Ten noorden van het plangebied bevindt zich het Solhof, een kasteelsite die teruggaat tot de late middeleeuwen. Het plangebied lijkt echter nooit deel te hebben uitgemaakt van het kasteeldomein. De bodemgesteldheid (matig droge tot matig natte zandleemgronden) en de topografische ligging (op een lichte verhevenheid in het landschap, op de overgang naar de hogergelegen cuesta van Boom en niet zo heel ver gelegen van de Grote Struisbeek) kunnen in het verleden aantrekkingspolen geweest zijn voor menselijke aanwezigheid. De regio rond het plangebied is archeologisch nog niet goed gekend is. Er heeft amper 1 archeologische opgraving plaatsgevonden, meer dan 40 jaar geleden. De schaarse gegevens duiden echter aan dat de omgeving van de Grote Struisbeek reeds in de steentijden werd gefrequenteerd, en die ene opgraving toont aan dat er in de Romeinse periode bewoning was in de regio. De overige CAI locaties tonen aan dat het landschap vooral vanaf de late middeleeuwen in gebruik werd genomen, en dat het werd gedomineerd door grotere luthoven en boerderijen die rondom de kleine dorpskern van Aartselaar waren gelegen. Het gebrek aan archeologisch onderzoek in de regio zorgt er echter voor dat er maar heel weinig info gekend is hoe het landgebruik en bewoning is geëvolueerd in het verleden.

Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een zekere archeologische verwachting heeft. Het ontbreken van gekende archeologische sites heeft te maken met het ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek in de regio, en betekent niet dat er geen sites aanwezig kunnen zijn. Site(s)

uit de metaaltijden, Romeinse periode en/of middeleeuwen zijn, gezien de landschappelijke ligging en bodemgesteldheid, zeker niet uit te sluiten.

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigd wordt door de werken: de voorafgaande grondwerken om het terrein bouwrijp te maken, het optrekken van de woningen, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

Wanneer de oppervlakte van de geplande werken echter in acht wordt genomen, dan valt op dat dit een hele kleine verkaveling betreft. Het plangebied is opgesplitst in 2 aparte deelzones van 1441 en 680m². De archeologische verwachting betreft voornamelijk landelijke bewoning uit het verleden, die het best kan geëvalueerd worden binnen een breed ruimtelijk kader aangezien dergelijke sites doorgaans gepaard gaan met een kernzone waarrond zich perifere activiteitzones bevonden. De kleine oppervlakte van beide deelzones in acht genomen, lijkt een verder archeologisch vooronderzoek op deze site niet aan te raden. Als er een site aanwezig zou zijn, dan zou deze maar deels worden aangesneden en zou het onderzoek ervan meer vragen oproepen dan beantwoorden. De kosten-baten analyse zou in dit geval negatief uitdraaien. **Om die reden wordt er, ondanks het eventuele archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.**

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.